Riigikohus: pikka aega Eestis elanud välismaalast saab riigist lahkuma kohustada tegeliku ja tõsise ohu korral

19. veebruar 2019

Riigikohtu halduskolleegium tühistas tänase otsusega Politsei- ja piirivalveameti (PPA) 2017. aasta 6. juulil tehtud otsuse, milles PPA tegi lahkumisettekirjutuse ja kehtestas sissesõidukeelu 1983. aastast Eestis elavale korduvalt karistatud Venemaa Föderatsiooni kodanikule. Samas jättis riigikohus muutmata PPA otsuse tunnistada kehtetuks sama isiku pikaajalise elaniku elamisluba. Tänase otsuse tulemusel peab PPA kaebaja taotlusel hindama, kas talle on võimalik anda tähtajaline elamisluba.

PPA tunnistas Eestis elava Venemaa Föderatsiooni kodaniku pikaajalise elaniku elamisloa kehtetuks, tegi lahkumisettekirjutuse ja kehtestas sissesõidukeelu ajal, mil kaebaja kandis vanglakaristust. 1977. aastal sündinud isikut on korduvalt karistatud varguste ja narkootilise aine valdamise eest nii kriminaal- kui ka väärteokorras.

Tänase otsusega selgitas riigikohus pikaajalise elaniku elamisloa kehtetuks tunnistamise ja lahkumisettekirjutuse tegemise erisusi. Kolleegium rõhutas, et Euroopa liidu õiguse alusel on pikaajaliselt Eestis elanud välismaalasel tugevdatud kaitse riigist välja saatmise vastu. See tähendab, et kuriteos süüdimõistmine ei tohi isikule tuua automaatselt kaasa kohustust Eestist lahkuda. Kohustus lahkuda saab tekkida üksnes siis, kui isikust lähtuv oht on nii PPA otsuse kui kohtuotsuse tegemise ajal tegelik ja piisavalt tõsine. PPA otsus tunnistada kaebaja elamisluba kehtetuks oli õiguspärane, sest kaebaja kujutab enda kuritegeliku mineviku tõttu teataval määral ohtu avalikule korrale. Pikaajalise elaniku staatuse lõpetamine ja Eestist lahkuma kohustamine on aga oma mõjult erineva kaaluga otsused. Seetõttu ei õigusta igasugune oht pikaajalise elaniku riigist väljasaatmist. Seetõttu tühistas kohus lahkumisettekirjutuse ja sissesõidukeelu otsused.

Kolleegiumi hinnangul oli oluline arvestada kaebaja tegevustega viimase vanglakaristuse kandmise ajal. Kaebaja läbis sõltuvusrehabilitatsiooni programme, õppis eesti keelt ja tegutses vanglas kogemusnõustajana. Vangla võimaldas talle karistuse kandmist avavanglas ning töötamist järelevalveta väljaspool vanglat. Pärast PPA otsuse tegemist vabastas kohus kaebaja ennetähtaegselt vangistusest ning ta ei ole sellest ajast alates õigusrikkumisi toime pannud.

Riigikohtu otsuse tulemusena peab PPA lahendama kaebaja taotlusel küsimuse, kas talle on võimalik anda tähtajaline elamisluba. Tähtajalise elamisloa andmisel muutub kaebaja staatus ning tal ei ole muu hulgas enam tugevdatud kaitset väljasaatmise vastu. Juhul, kui kaebaja peaks panema toime uue kuriteo, võib see kaasa tuua tähtajalise elamisloa kehtetuks tunnistamise ja lahkumisettekirjutuse tegemise.

OTSUS [1]

Susann Kivi
Riigikohtu pressiesindaja
susann [dot] kivi@riigikohus [dot] ee
+372 53 33 9846

Allikas URL: https://www.riigikohus.ee/et/uudiste-arhiiv/riigikohus-pikka-aega-eestis-elanud-valismaalast-saab-riigist-lahkuma-kohustada

Lingid
[1] https://www.riigikohus.ee/et/lahendid/?asjaNr=3-17-1545/81